

Na podlagi 47. člena Statuta Univerze v Ljubljani (Uradni list RS, št. 8/2005 in spremembe, dopolnitve in popravki) je Senat Univerze v Ljubljani na 12. seji dne 25. 11. 2014 sprejel

ETIČNI KODEKS ZA RAZISKOVALCE UNIVERZE V LJUBLJANI

Namen etičnega kodeksa

Univerza v Ljubljani sprejema ta etični kodeks z namenom postaviti temelj etičnega ravnanja za pedagoge, raziskovalce in doktorske študente pri njihovih srečevanjih z etičnimi vprašanji pri akademskem in raziskovalnem delu. Vse odločitve, ki jih le-ti sprejmejo v okviru svojega akademsko raziskovalnega dela (ne glede na vir financiranja), morajo biti najprej v skladu z etičnimi načeli UL, sprejetimi tako v Etičnem kodeksu UL kot tudi v tem Etičnem kodeksu za raziskovalce UL in Etičnem kodeksu raziskovalcev v EU.

Vsak posameznik je odgovoren, da pri svojem raziskovalnem delu identificira morebitna etična vprašanja in v primeru etično občutljivih vprašanj pridobi napotke svojih predpostavljenih (npr. mentorja, vodje raziskovalnega projekta, vodje katedre, prodekana za raziskovalno delo) ali odobritev Etične komisije svoje fakultete (redno telo ali vzpostavljeno ad hoc). Etični kodeks za raziskovalce UL obravnava splošna etična vprašanja, ki se pojavijo pri vsakem raziskovalnem delu. Vsak raziskovalec pa mora še dodatno upoštevati tudi etične standarde, ki veljajo posebej samo za njegovo raziskovalno področje (npr. medicina, socialno delo, družboslovne študije, delo s poskusnimi živalmi ...). V primeru, da za posamezno raziskovalno področje obstaja na nacionalnem nivoju organ ali organizacija (npr. Komisija RS za medicinsko etiko, UVHVVR za delo s poskusnimi živalmi), ki presoja etična vprašanja predmetnega področja, mora raziskovalec v primeru etično občutljivih vprašanj predmetnega raziskovalnega področja pridobiti mnenje tega organa ali organizacije.

Etični kodeks za raziskovalce Univerze v Ljubljani vključuje naslednja etična načela, ki skupaj ponazarjajo najvišje standarde pri strokovnem in znanstvenem delu.

KOMPETENTNOST

Navajanje kompetenc: Raziskovalec v svoji prijavi za zaposlitev, predstavitvi ali v drugih dokumentih ali komunikacijah, ne navaja kompetenc, ki jih v resnici nima.

Usposabljanje podrejenih: Raziskovalec je dolžan svoje podrejene vzpodbujati pri strokovni rasti in razvoju.

Kontinuirano strokovno in znanstveno izobraževanje: Raziskovalec je odgovoren za razvijanje svojih strokovnih sposobnosti, znanj in dosežkov ter za spremljanje novosti na predmetnem raziskovalnem področju.

IZVAJANJE RAZISKOVALNEGA DELA

Objektivnost: Raziskovalec k vsaki nalogi pristopi z zavedanjem in transparentnim navajanjem potencialne osebne pristranskosti.

Konflikt interesov: Raziskovalec mora razkriti situacije, v katerih lahko finančni ali drugi osebni pomisleki vplivajo na odločitve, izvedbo raziskovalnih nalog, recenzijo ali uredniško delo.

Odprtost: Raziskovalec, ob upoštevanju morebitnih zahtev zaupnosti, z drugimi raziskovalci odprto deli podatke, rezultate, ideje, orodja in vire ter sprejema kritike in nove ideje.

Odgovornost: Raziskovalec izpolnjuje vse zaveze in dogovore pri izvedbi vseh nalog, ki jih prevzame.

Skrbnost: Raziskovalec se izogiba neprevidnosti in malomarnosti in skrbno in kritično preverja svoje delo in delo svojih kolegov ter skrbno dokumentira svoje raziskovalne aktivnosti.

Dokumentacija: Raziskovalec dokumentira vire informacij in raziskovalne postopke pri vsaki nalogi dovolj natančno, da je možno ponoviti študijo.

ZAUPNOST

Zaupnost: Raziskovalec mora upoštevati zaupnost podatkov ali izsledkov, ko to zahtevajo etični standardi v raziskovanju oziroma jo upravičeno zahtevajo naročnik ali delodajalec. Raziskovalec ni zavezan k zaupnosti, če z nerazkritjem podatkov lahko nastane širša družbena škoda.

ODNOS DO DRUŽBE

Družbena odgovornost in izogibanje povzročitve škode: Raziskovalec si v okviru svojega raziskovalnega dela prizadeva za dobrobit drugih in celotne družbe. Pri svojem delu se izogiba povzročitvi kakršnekoli škode.

Spoštovanje do osebnih pravic, dostojanstva in raznolikosti: Raziskovalec pri svojem delu spoštuje pravice, dostojanstvo in dobrobit vseh ljudi in upošteva kulturne in druge individualne raznolikosti. Še posebej pa varuje pravice, dostojanstvo in dobrobit ranljivih oseb in oseb s posebnimi potrebami, ki so vključene v njegovo raziskovalno delo. Raziskovalec ne izkorišča oseb, ki jih nadzira, evalvira ali kako drugače uveljavljal avtoriteto, za svojo osebno, ekonomsko ali profesionalno korist.

Enakopravna obravnava: Raziskovalec ne diskriminira kolegov ali študentov in drugih na osnovi spola, rase, etničnosti ali drugih razlogov, ki bi vodili do neenakopravne obravnave.

AVTORSTVO

Avtorstvo: Raziskovalec poskrbi, da bodo vsi, ki so prispevali k raziskovalnim rezultatom, navedeni kot avtorji. Avtorstvo mora temeljiti na ustvarjalnem in pomembnem prispevku k raziskavi (npr. prispevek k zasnovi, zbiranju podatkov, njihovi analizi ali pa poročanju). Samo formalno vodenje projekta, vodenje oddelka/katedre/inštituta/fakultete, lektoriranje članka ali pregled besedila niso zadostni za avtorstvo na znanstvenem prispevku.. Gostujoče avtorstvo (tj. seznam avtorjev, ki ne izpolnjujejo meril) in nevidno avtorstvo (tj. izpustitev posameznikov, ki izpolnjujejo avtorska merila) nista sprejemljiva. Vsi avtorji so v celoti odgovorni za vsebino svoje objave, razen če ni natančno navedeno, da so odgovorni za določen del študije in objave.

Zaporedje avtorjev: Z zaporedjem navajanja avtorjev se morajo strinjati vsi sodelujoči.

Citiranje: Pomembna dela in intelektualne prispevke drugih, ki so vplivali na raziskavo, je treba ustrezno priznati. Povezana dela je treba pravilno citirati. Dogovorjeno citiranje je nesprejemljivo.

Komuniciranje z javnostjo: Pri komuniciranju s splošno javnostjo in splošnimi mediji je treba ohranjati standarde poštenosti, verodostojnosti in odgovornosti. Treba se je upreti slehernemu poskusu napihovanja pomembnosti in praktične uporabnosti izsledkov.

Objava: Raziskovalci so pri navedbi svoje institucije dolžni navajati Univerzo v Ljubljani.

Večkratna objava istega (ali zajetnih delov istega) dela je sprejemljivo le z dovoljenjem urednikov in ob ustreznem sklicevanju na prvo objavo. V avtorjevem življenjepisju morajo biti takšni povezani članki omenjeni kot en prispevek.

Raziskovalci si morajo prizadevati za čim prejšnjo objavo rezultatov svojih raziskav, razen če komercialni pomisleki in pomisleki glede intelektualne lastnine (npr. prijava patenta) upravičujejo odlog.

Recenziranje: Recenzenti morajo pravočasno zagotoviti temeljite, verodostojne, nepristranske in podkrepljene ocene. Pri pregledu rokopisa je treba ohranjati zaupnost. Recenzenti in uredniki ne smejo uporabljati podatkov ali razlag, predstavljenih v oddanih rokopisih, brez avtorjevega dovoljenja. Recenzenti ne smejo neupravičeno dolgo zadrževati članka v recenziji z namenom dokončanja in objave lastnih podobnih rezultatov. Prav tako ne smejo ponoviti neobjavljenih rezultatov iz članka v recenziji ter jih objaviti kot svoje lastno avtorsko delo.

Štev. : 030-7/2014

Datum : Ljubljana, 10.12.2014

Predsednik Senata UL
prof. dr. Ivan Svetlik, rektor, l.r.